

V Bruseli 1. júna 2026
(OR. en, it)

Medziinštitucionálny spis:
2023/0250(COD)

9646/26
ADD 1

CODEC 993
JAI 654
COPEN 197
DROIPEN 98
FREMP 187
SOC 288

POZNÁMKA K BODU I/A

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorou sa mení smernica 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (prvé čítanie) – prijatie legislatívneho aktu = vyhlásenia

Maďarsko požiadalo, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Maďarsko prikladá zásadný význam jasnému rozdeleniu právomocí medzi Európskou úniou a členskými štátmi, ako sa stanovuje v zmluvách. Zásada prenesenia právomocí zakotvená v článku 5 ZEÚ zostáva základným kameňom právneho poriadku EÚ a musí sa v plnej miere dodržiavať v legislatívnych aj nelegislatívnych aktoch. Maďarsko zdôrazňuje, že žiadne ustanovenie tejto smernice nemožno vykladať tak, že vytvára precedens ovplyvňujúci rozdelenie právomocí medzi Úniou a jej členskými štátmi nad rámec právomocí prenesených na Európsku úniu zmluvami, ani nemôže prejudikovať posúdenie toho, či má Únia právomoc konať v určitej oblasti. Rozdelenie právomocí musí byť vždy striktne stanovené na základe zmlúv. Akýkoľvek výklad tejto smernice, ktorý by naznačoval rozšírenie právomocí Únie nad rámec právomocí, ktoré členské štáty udelili v zmluvách, by bol neprijateľný.

Pripomíname, že Maďarsko uznáva a podporuje rovnosť medzi mužmi a ženami v súlade so Základným zákonom Maďarska a primárnym právom, zásadami a hodnotami Európskej únie, ako aj záväzkami a zásadami vyplývajúcimi z medzinárodného práva. Rovnosť medzi ženami a mužmi je zakotvená v zmluvách Európskej únie a v Charte základných práv Európskej únie ako základná hodnota a právo. Okrem toho články 10 a 19 ZEÚ spolu s článkom 21 Charty identifikujú okrem iného „pohlavie“ ako osobitný dôvod diskriminácie, ktorý je zakázaný. V súlade s týmito ustanoveniami a so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi Maďarsko vykladá v tejto smernici pojem „rod“ ako odkaz na „pohlavie“.

Taliansko požiadalo, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Otázka „osobného stavu a právnej spôsobilosti osôb“ patrí do výlučnej právomoci členských štátov, a Európska únia preto nemá v tejto oblasti žiadnu legislatívnu právomoc (článok 5 ZEÚ). Pojem „rod“ osoby teda patrí do výlučnej právomoci Talianska: EÚ ho nemôže vymedziť ani regulovať. Pojem „rodová identita“, ako aj zodpovedajúce právo na identitu sa preto bude vykladať v súlade s vnútroštátnym právom, ktoré rozlišuje rod na základe biologického pohlavia (muž alebo žena).

Z rovnakých dôvodov sa pojem „prierezová diskriminácia“ bude vykladať v súlade s vnútroštátnym právom ako „viacnásobná diskriminácia“.

V talianskych právnych predpisoch sa uznáva možnosť, aby ženy mali prístup k ukončeniu tehotenstva. Otázka, ktorou sa zaoberá toto vyhlásenie, sa teda netýka vecnej, ale procedurálnej stránky. Táto záležitosť patrí do výlučnej právomoci členských štátov. Keďže Únia nemá v tejto oblasti právomoc a neexistuje pre ňu právny základ, Taliansko vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa takýto odkaz zahrnul do legislatívneho aktu Únie.

Malta požiadala, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Malta víta všetko úsilie, ktoré ďalej posilňuje práva obetí. Malta v tejto súvislosti vo všeobecnosti víta kompromisný balík. Malta však trvá na svojej námietke proti odkazu na umelé prerušenie tehotenstva v odôvodneniach.

Odkaz na umelé prerušenie tehotenstva oslabuje vnútroštátne právomoci členských štátov, pokiaľ ide o zdravotnú starostlivosť a ich príslušný vnútroštátny systém zdravotnej starostlivosti, čo možno označiť za porušenie zásad subsidiarity a proporcionality.

Spoluzákonnodarcovia sa okrem toho nedohodli na normatívnych ustanoveniach, v ktorých by sa podrobne opísalo osobitné zaobchádzanie s obeťami sexuálneho násillia vrátane umelého prerušenia tehotenstva.

Účelom odôvodnení je stručne zdôvodniť hlavné normatívne ustanovenia¹. Odkaz v odôvodnení má teda doplniť a informačne podporiť výklad príslušného ustanovenia o prístupe k sexuálnym a reprodukčným právam.

Odôvodnenia sú miestom, kde inštitúcie musia preukázať, že konali v rámci svojich právomocí, že ciele navrhovaného opatrenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov a že opatrenia Únie neprekračujú rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľov zmlúv. Odôvodnenia sú preto rozhodujúce z hľadiska platnosti aktu. Opakovane to potvrdil Súdny dvor Európskej únie. Predmetné odôvodnenie preto nespĺňa kritérium článku 296 ZFEÚ.

Mohlo by to viesť k precedensu, keďže členské štáty by podliehali hodnoteniu Komisie zameranému na vykonávanie príslušných vnútroštátnych právnych ustanovení, na základe ktorých je v nich legálne dostupné právo na umelé prerušenie tehotenstva.

Malta sa preto zdrží hlasovania napriek tomu, že je úplne oslobodená od povinnosti transponovať a vykonávať právne predpisy EÚ o umelom prerušení tehotenstva na základe protokolu č. 7 k Aktu o podmienkach pristúpenia Maltskej republiky².

¹ Usmernenie č. 10 Spoločnej praktickej príručky Európskeho parlamentu, Rady a Komisie pre osoby zapojené do tvorby legislatívy Európskej únie.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:12003T/PRO/07>

Slovensko požiadalo, aby sa do zápisnice Rady vložilo toto vyhlásenie

Slovenská republika berie na vedomie konečné kompromisné znenie smernice, ktorou sa mení smernica 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov.

Slovenská republika je naďalej plne odhodlaná posilňovať práva, podporu a ochranu obetí trestných činov a bojovať proti všetkým formám násilia a diskriminácie. V tejto súvislosti by Slovenská republika chcela pripomenúť svoje stanovisko k zahrnutiu pojmu „rodová identita“ do článkov 22 a 23 uvedenej smernice.

Článok 12 Ústavy Slovenskej republiky zakazuje diskrimináciu a zaručuje všetkým osobám rovnaké práva. Hoci je Slovenská republika plne odhodlaná chrániť všetky obeť bez diskriminácie, nepovažuje za potrebné osobitne vyzdvihnúť alebo zdôrazniť pojem „rodová identita“, keďže ochrana poskytovaná uvedenou smernicou sa vzťahuje rovnako na všetky obeť.

Slovenská republika ďalej pripomína, že podľa článku 52a Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 255/2025 Z. z.) slovenský ústavný rámec uznáva biologicky určené pohlavie muž a žena. V nadväznosti na ústavné zmeny prijaté v roku 2025 slovenský právny poriadok uznáva objektívnu biologickú realitu ako jediný určujúci faktor právnej kategorizácie na štátnej úrovni. Slovenská republika pripomína, že uvedenou smernicou sa nestanovuje samostatné vymedzenie tohto pojmu v práve EÚ a že jej vykonávanie zostáva v právomoci členských štátov. Výklad a uplatňovanie pojmu „rodová identita“ sa preto uskutoční v súlade s ústavným poriadkom a vnútroštátnymi právnymi predpismi Slovenskej republiky.

Okrem toho, pokiaľ ide o odôvodnenie 13 a odkaz na služby v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, Slovenská republika pripomína, že Európska únia nemá všeobecnú právomoc v oblasti politiky zdravotnej starostlivosti. V súlade s článkom 168 ods. 7 ZFEÚ sú za vymedzenie zdravotnej politiky, organizáciu a poskytovanie zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti naďalej zodpovedné členské štáty.

Slovenská republika preto chápe príslušné ustanovenia smernice tak, že plne rešpektujú právomoci členských štátov a nevytvárajú žiadne nové povinnosti nad rámec tých, ktoré sú stanovené v zmluvách a vo vnútroštátnych ústavných rámcoch. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa Slovenská republika zdrží hlasovania, pričom je naďalej odhodlaná chrániť práva obetí.